THỰC TRẠNG GIÁO DỤC KĨ NĂNG GIAO TIẾP CHO TRẺ RỐI LOẠN PHỔ TỰ KỈ 5 - 6 TUỔI Ở CÁC TRƯỜNG MẦM NON TỈNH THANH HÓA

Hồ Sỹ Hùng[1], Nguyễn Thị Hoàng Yến[2]

TÓM TẮT

Nghiên cứu này chỉ ra thực trạng giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ 5 - 6 tuổi ở các trường mầm non tỉnh Thanh Hóa, trong đó tập trung ở một số nội dung như: Nhận thức của giáo viên về ý nghĩa giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ tự kỉ; Các hoạt động giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ tự kỉ; Biện pháp giáo viên đã sử dụng giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ 5 - 6 tuổi; Những khó khăn trong quá trình giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ tự kỉ và đánh giá mức độ kĩ năng giao tiếp của trẻ tự kỉ hiện nay. Kết quả nghiên cứu này là cơ sở để các nhà giáo dục tìm kiếm các biện pháp giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ 5 - 6 tuổi trong trường mầm non hòa nhập.

Từ khóa: *Giáo dục hòa nhập, trẻ rối loạn phổ tự kỉ, kĩ năng giao tiếp, trường mầm non hòa nhập.*

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong những năm gần đây, Quyền được giáo dục của người khuyết tật luôn được khẳng định trong các chính sách của Nhà nước và thực tiễn giáo dục Việt Nam [3]. Bên cạnh đó Công ước Liên Hiệp Quốc về Quyền trẻ em và Tuyên bố của Salamanca cũng đã thể hiện rõ quyền được tiếp cận giáo dục đối với mọi trẻ em [1,5]. Chính vì vậy, hiện nay giáo dục hòa nhập đã và đang trở thành mô hình giáo dục có nhiều ưu thế trong việc hỗ trợ trẻ khuyết tật phát triển, có cơ hội bình đẳng tiếp nhận dịch vụ giáo dục với những hỗ trợ cần thiết trong lớp học, phù hợp tại trường học nơi trẻ sinh sống, nhằm chuẩn bị để các em hòa nhập với xã hội và tham gia vào các cấp học tiếp theo [2].

Rối loạn phổ tự kỉ là một dạng khuyết tật phát triển tồn tại suốt cuộc đời, thường xuất hiện trong 3 năm đầu đời. Tự kỉ là do rối loạn thần kinh gây ảnh hưởng đến chức năng hoạt động của não bộ. Tự kỉ có thể xuất hiện ở bất cứ cá nhân nào, không phân biệt giới tính, quốc tịch hoặc điều kiện kinh tế xã hội. Đặc điểm của những trẻ này đó là những khiếm khuyết về tương tác xã hội, giao tiếp ngôn ngữ và phi ngôn ngữ, có hành vi, sở thích, hoạt động mang tính hạn hẹp lặp đi lặp lại [4,6]. Nghiên cứu về ngôn ngữ và giao tiếp của trẻ rối loạn phổ tự kỉ đã chỉ ra những khó khăn của trẻ trong việc hiểu, bộc lộ nhu cầu và cảm xúc với mọi người xung quanh. Khi tương tác với người khác trẻ thường có xu hướng thụ động, có thể dẫn đến một loạt các vấn đề về hành vi [7,8,10]. Bên cạnh đó, trẻ cũng có nhiều khó khăn trong giao tiếp phi ngôn ngữ như: giao tiếp bằng mắt kém, ít khi

[1] *Khoa Giáo dục Mầm non, Trường Đại học Hồng Đức*

[2] *Sinh viên khoa Giáo dục Mầm non, Trường Đại học Hồng Đức*

sử dụng ngôn ngữ cơ thể để bày tỏ nhu cầu của mình [9,11]. Nhiều trẻ có biểu hiện như nôn nóng, lo lắng, dễ cáu gắt, bốc đồng, sự chịu đựng kém và thiếu hụt các kĩ năng xã hội [12,13]. Do đó giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ luôn là một mục tiêu ưu tiên trong quá trình can thiệp và hỗ trợ trẻ ở trường mầm non hiện nay.

Giáo dục hòa nhập trẻ rối loạn phổ tự kỉ đã và đang được thực hiện tất cả các trường mầm non trên địa bàn tỉnh Thanh Hóa, trong đó việc giáo dục kĩ năng giáo tiếp luôn được xác định là mục tiêu hàng đầu trong công tác can thiệp và trị liệu cho trẻ. Tuy nhiên, trong thực tế việc giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ vẫn còn gặp nhiều khó khăn. Chính vì vậy, nghiên cứu về thực trạng giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ 5 - 6 tuổi học hòa nhập ở các trường mầm non là một việc làm cần thiết, nhằm giúp cho xã hội nhìn nhận đúng đắn về trẻ rối loạn phổ tự kỉ, bên cạnh đó nhà giáo dục đề xuất những biện pháp giáo dục cụ thể, phù hợp nhằm nâng cao hiệu quả công tác giáo dục này và định hướng cho việc đào tạo và bồi dưỡng giáo viên mầm non đáp ứng với mục tiêu giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ 5 - 6 tuổi học hòa nhập ở các trường mầm non hiện nay và chuẩn bị cho trẻ học hòa nhập ở bậc học tiểu học.

2. NỘI DUNG

2.1. Khách thể và phương pháp nghiên cứu

2.1.1. Khách thể nghiên cứu

Để đánh giá thực trạng giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ 5 - 6 tuổi học hòa nhập ở trường mầm non, chúng tôi khảo sát 150 giáo viên mầm non và cán bộ quản lý, 25 trẻ rối loạn phổ tự kỉ 5 - 6 tuổi ở các trường Mầm non tỉnh Thanh Hóa, bao gồm: Mầm non Thực Hành, Mầm non An Hoạch, Mầm non Đông Sơn, Mầm non Tân Sơn, Mầm non Thị trấn Tĩnh Gia, Mầm non Thị trấn Quảng Xương.

2.1.2. Phương pháp nghiên cứu

Phương pháp nghiên cứu chính là điều tra bằng phiếu hỏi để thu thập ý kiến của 150 giáo viên mầm non và cán bộ quản lý về các nội dung: Nhận thức của giáo viên về giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ; Biện pháp giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ và những khó khăn trong quá trình giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ học hòa nhập ở trường mầm non. Bên cạnh đó sử dụng các tình huống (cho trẻ tham gia chơi trong nhóm và trò chuyện trực tiếp với người đánh giá) để đánh giá mức độ kĩ năng giao tiếp của trẻ rối loạn phổ tự kỉ 5 - 6 tuổi ở 5 mức độ:

Mức độ yếu - 1 điểm: Trẻ hiếm khi thực hiện được kĩ năng, kể cả khi được trợ giúp.

Mức độ trung bình - 2 điểm: Trẻ thi thoảng thực hiện được kĩ năng hoặc trẻ thực hiện được phải có sự giúp đỡ của người lớn.

Mức độ khá - 3 điểm: Trẻ thực hiện được kĩ năng, ít khi cần sự trợ giúp.

Mức độ tốt - 4 điểm: Trẻ thường xuyên thực hiện được kĩ năng, rất ít khi hoặc không cần sự trợ giúp.

Mức độ rất tốt - 5 điểm: Trẻ luôn luôn thực hiện được các kĩ năng, không cần trợ giúp.

Số liệu khảo sát được tính toán và xử lý bằng phần mềm thống kê toán học SPSS 20.0.

2.2. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

2.2.1. Nhận thức của giáo viên về ý nghĩa giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ 5 - 6 tuổi

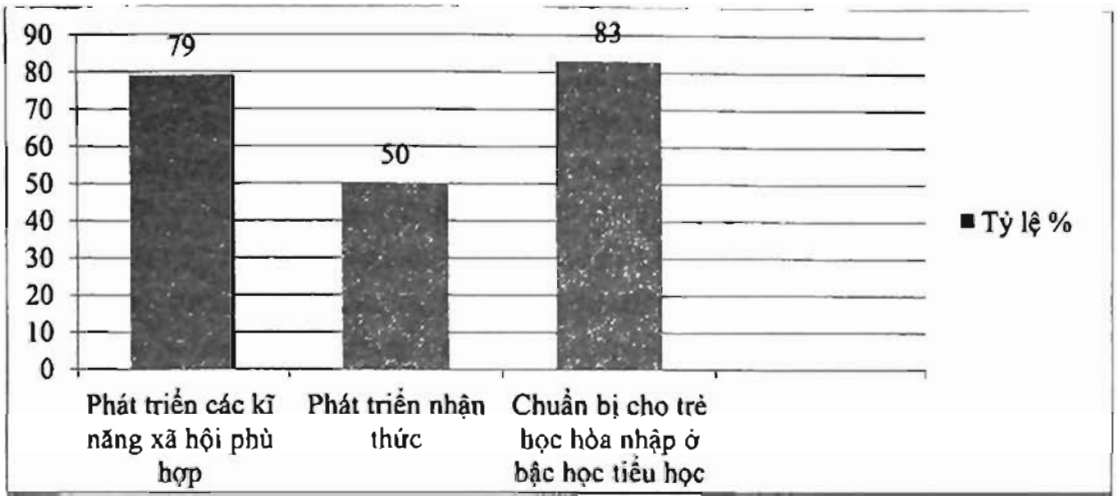

Biểu đồ 1. Ý nghĩa giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ 5 - 6 tuổi

Kết quả từ biểu đồ trên cho thấy, việc giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ 5 - 6 tuổi có ý nghĩa rất lớn đối với sự phát triển của trẻ. Trong đó, ý kiến cho rằng nhằm chuẩn bị cho trẻ học hòa nhập ở bậc học tiểu học chiếm vị trí cao nhất (chiếm 83%), 79% số ý kiến cho rằng giúp trẻ phát triển các kĩ năng xã hội phù hợp, 50% số ý kiến cho rằng có ý nghĩa đối với sự phát triển nhận thức. Như vậy, hầu hết giáo viên được hỏi đều đánh giá cao việc giáo dục kĩ năng giao tiếp đối với trẻ rối loạn phổ tự kỉ học hòa nhập ở trường mầm non. Trong đó cô Trần Thị V cho biết, hạn chế về ngôn ngữ và giao tiếp là rào cản khiến trẻ khó hòa nhập với các bạn. Do đó nếu giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ 5 - 6 tuổi sẽ giúp trẻ vượt qua những rào cản về tương tác xã hội và sử dụng các phương tiện giao tiếp khi tham gia vào các hoạt động cùng các bạn. Chính vì nhận thức được ý nghĩa to lớn của giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ tự kỉ mà hiện nay hầu hết các trường được khảo sát luôn tìm kiếm các cách thức hỗ trợ trẻ trong các hoạt động ở trường mầm non.

3.2. Nhận thức của giáo viên mầm non về các hoạt động nhằm giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ 5 - 6 tuổi ở trường mầm non

Bảng 1. Nhận thức của giáo viên mầm non về các hoạt động nhằm giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ 5 - 6 tuổi ở trường mầm non

Các hoạt động	N	Điểm		Điểm TB	Độ lệch chuẩn	Thứ bậc
		Min	Max			
Hoạt động học	150	2	4	3.04	.490	2
Hoạt động vui chơi	150	2	4	3.07	.479	1
Hoạt động ngoài trời	150	1	4	2.19	.754	3
Hoạt động tham quan	150	0	3	2.17	.584	4
Hoạt động ngày hội ngày lễ	150	0	3	1.88	.723	5

Kết quả khảo sát chỉ ra rằng, các hoạt động ở trường mầm non đều có vai trò quan trọng đối với việc giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ. Mỗi hoạt động có những yêu điểm riêng, trong đó hoạt động vui chơi được đánh giá cao nhất (3.07 điểm), xếp thứ 2 là hoạt động học (3.04 điểm). Giáo viên Lê Thị Phương Th có chia sẻ về điều này *"Khi tham gia vào trò chơi, trẻ phải sử dụng ngôn ngữ, cử chỉ điệu bộ để hoàn thành vai chơi của mình, chính vì vậy đây có thể coi là phương tiện để trẻ tự kỉ được rèn luyện, thực hành sử dụng ngôn ngữ, biết tập trung lắng nghe... để tương tác với các bạn trong nhóm chơi, tình huống chơi"*. Xếp thứ 3 và thứ 4 lần lượt hoạt động ngoài trời (2.19 điểm) và hoạt động tham quan (2.17 điểm), ít sử dụng hơn các hoạt động khác là hoạt động ngày hội ngày lễ (1.88 điểm). Như vậy có thể thấy việc tổ chức các hoạt động giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ tự kỉ 5 - 6 tuổi đã được quan tâm, giáo viên đã tổ chức đa dạng các hoạt động để trẻ tự kỉ được tham gia học hòa nhập với các bạn và hướng tới mục tiêu giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ.

3.3. Đánh giá về các biện pháp giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ 5 - 6 tuổi giáo viên quan tâm và sử dụng

Để đánh giá về mức độ cần thiết của các biện pháp giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ 5 - 6 tuổi trong trường mầm non, chúng tôi thiết kế phiếu hỏi và phỏng vấn trực tiếp các đối tượng đối với từng biện pháp theo thang đo 5 mức độ. Kết quả thu được thể hiện ở bảng 2:

Bảng 2. Các biện pháp giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ 5 - 6 tuổi giáo viên mầm non quan tâm và sử dụng

Các biện pháp	N	Điểm		Điểm TB	Độ LC	Thứ bậc
		Min	Max			
Khuyến khích trẻ sử dụng phương tiện giao tiếp trong các hoạt động ở trường mầm non	150	2	4	2.98	.585	1
Chơi cùng trẻ hỗ trợ trẻ bộc lộ kĩ năng giao tiếp	150	1	4	2.95	.628	2
Xây dựng nhóm bạn bè hỗ trợ trẻ tự kỉ giao tiếp	150	1	4	2.61	.694	5
Tạo các tình huống chơi kích thích trẻ tự kỉ sử dụng các phương tiện giao tiếp	150	1	4	2.55	.790	6
Tạo môi trường thân thiện, khuyến khích các bạn cùng chơi tương tác với trẻ rối loạn phổ tự kỉ	150	1	4	2.81	.659	3
Phối hợp với cha mẹ trẻ tự kỉ	150	1	4	2.65	.685	4

Kết quả từ bảng khảo sát trên cho thấy, để giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ học hòa nhập ở trường mầm non, giáo viên đã quan tâm và sử dụng nhiều biện pháp. Trong đó các biện pháp như: Kích thích trẻ sử dụng các phương tiện giao tiếp bằng ngôn ngữ và phi ngôn ngữ; Chơi cùng trẻ hỗ trợ trẻ bộc lộ các kĩ năng giao tiếp; Tạo môi trường thân thiện, khuyến khích các bạn trong lớp tương tác với trẻ tự kỉ là những biện pháp được giáo viên quan tâm nhiều hơn cả. Đây là những biện pháp được đánh giá

có ảnh hưởng tích cực đến kĩ năng giao tiếp của trẻ tự kỉ. Bên cạnh đó, các nhóm biện pháp như: Phối hợp với cha mẹ trẻ tự kỉ; Xây dựng nhóm bạn bè hỗ trợ trẻ tự kỉ giao tiếp; Tạo các tình huống chơi kích thích trẻ tự kỉ sử dụng các phương tiện giao tiếp cũng đã được giáo viên quan tâm sử dụng. Để giải thích thêm về các biện pháp giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ tự kỉ học hòa nhập, nhiều giáo viên đang trực tiếp dạy trong lớp có trẻ rối loạn phổ tự kỉ cho rằng "hầu hết trẻ tự kỉ đều khó khăn khi tương tác với mọi người xung quanh, trẻ sử dụng các phương tiện giao tiếp bằng ngôn ngữ và cử chỉ điệu bộ rất hạn chế, điều này ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu quả tham gia vào các hoạt động của trẻ việc trẻ ở trường mầm non. Chính vì vậy, kích thích trẻ sử dụng các phương tiện giao tiếp khác nhau trong khi chơi là một trong những nhóm biện pháp có nhiều ưu thế hơn cả". Thông qua các biện pháp này, giáo viên sẽ có thời gian để giáo dục một số kĩ năng giao tiếp quan trọng như: hiểu ngôn ngữ, sử dụng ngôn ngữ và các yếu tố phi ngôn ngữ cho trẻ tự kỉ.

Một số biện pháp sử dụng ít hơn như: Tạo các tình huống chơi kích thích trẻ tự kỉ sử dụng các kĩ năng giao tiếp và xây dựng nhóm bạn bè hỗ trợ trẻ tự kỉ giao tiếp được giáo viên lí giải rằng: Mặc dù đây là những biện pháp quan trọng để giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ tự kỉ. Tuy nhiên ở trường mầm non nhóm bạn bè thường thiếu tính ổn định, việc duy trì nhóm bạn bè thường gặp khó khăn do đặc điểm lứa tuổi mầm non là dễ gần, dễ chia sẻ nhưng lại hay dỗi bạn... Do đó, nhóm bạn bè có thể hỗ trợ trẻ tự kỉ thường không được duy trì lâu. Như vậy, kết quả trên cho thấy, giáo viên đã áp dụng nhiều biện pháp để giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ 5 - 6 tuổi. Tuy nhiên, theo giáo viên đánh giá, hiệu quả những biện pháp họ áp dụng vẫn chưa đáp ứng với mục tiêu giáo dục trẻ tự kỉ nói chung và mục tiêu giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ nói riêng. Giáo viên mong muốn có những cách thức tác động phù hợp nhằm nâng cao kĩ năng giao tiếp cho trẻ tự kỉ để trẻ có thể tham gia vào các hoạt động cùng các bạn ở trường mầm non đạt hiệu quả cao hơn.

3.4. Nhận thức của giáo viên về những khó khăn khi giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ 5 - 6 tuổi

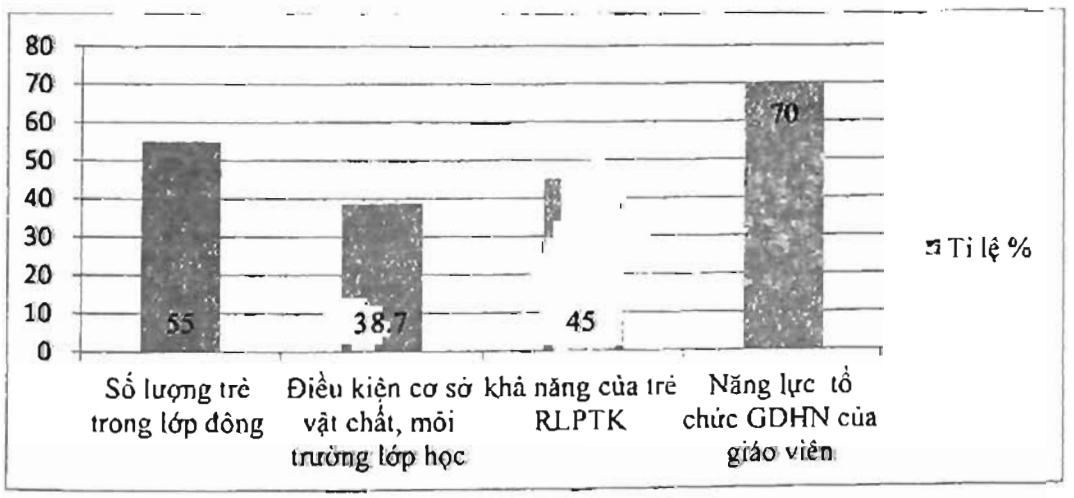

Biểu đồ 2. Nhận thức của giáo viên về những khó khăn trong việc giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ tự kỉ

Kết quả từ biểu đồ trên cho thấy. Hiện nay giáo viên có nhiều khó khăn trong việc giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ, trong đó năng lực của giáo viên mầm non chiếm tỉ lệ cao nhất 70%, khó khăn về số lượng trẻ trong lớp, khả năng của trẻ tự kỉ và điều kiện cơ sở vật chất, môi trường lớp học chiếm tỉ lệ tương ứng chiếm 55%, 45% và 38,7%. Trong quá trình khảo sát, hầu hết giáo viên đều cho rằng đây là những khó khăn rất phổ biến ở các trường mầm non hiện nay, năng lực giáo dục kĩ năng giao tiếp của giáo viên mầm non là vấn đề then chốt. Bởi hầu hết họ chỉ được đào tạo về giáo dục mầm non, chưa có nhiều hiểu biết về trẻ tự kỉ và đặc biệt là cách thức chăm sóc và làm việc với trẻ tự kỉ. Điều đó ảnh hưởng rất lớn đến hiệu quả tổ chức các hoạt động nhằm giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ tự kỉ hiện nay. Nhiều giáo viên chia sẻ "*hiện nay số lượng trẻ rối loạn phổ tự kỉ ngày càng nhiều, nhu cầu của các gia đình mong muốn con được học hòa nhập với các bạn bình thường ngày càng cao, tuy nhiên họ chưa có đủ kĩ năng và hiểu biết sâu về trẻ để xử lý các hành vi bất thường một cách phù hợp và kịp thời...*". Bên cạnh đó, hiện nay số lượng trẻ và điều kiện cơ sở vật chất, môi trường lớp học cũng ảnh hưởng không nhỏ đến việc giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ tự kỉ. Thực tế rất dễ nhận thấy ở các trường mầm non, có những lớp số lượng trẻ lên tới gần 50 trẻ (theo quy định số lượng trẻ trong lớp không vượt quá 35 trẻ nếu có trẻ khuyết tật sẽ được giảm 5 trẻ). Vì vậy giáo viên ít có thời gian để hỗ trợ riêng cho trẻ tự kỉ.

3.5. Thực trạng kĩ năng giao tiếp của trẻ rối loạn phổ tự kỉ 5 - 6 tuổi ở trường mầm non

Bảng 3. Mức độ kĩ năng giao tiếp của trẻ tự kỉ 5 - 6 tuổi

Các kĩ năng giao tiếp	N	Min	Max	Điểm TB	Độ lệch chuẩn	Thứ bậc
KN chú ý lắng nghe	25	1	4	2.51	.781	1
KN luân phiên	25	1	3	2.00	.485	5
KN sử dụng ngôn ngữ nói	25	1	3	2.11	.404	4
KN hiểu ngôn ngữ	25	1	4	2.46	.611	2
KN sử dụng phi ngôn ngữ	25	1	4	2.40	.604	3
Valid N (listwise)	25					

Kết quả từ bảng tổng hợp đánh giá mức độ kĩ năng giao tiếp của trẻ tự kỉ 5 - 6 tuổi cho thấy: Kĩ năng giao tiếp của trẻ đang ở mức độ trung bình, nhiều trẻ ở mức độ yếu. Đa số trẻ mới thực hiện được một số kĩ năng giao tiếp đơn giản, hoặc ít khi bộc lộ các kĩ năng giao tiếp và chỉ khi có sự hỗ trợ của giáo viên, hoặc có những kích thích bên ngoài thì trẻ mới thể hiện được các kĩ năng giao tiếp. Trong tổng số 25 trẻ tự kỉ được đánh giá có rất ít trẻ đạt được mức độ tốt, tức là trẻ có thể giao tiếp gần bằng với trẻ không khuyết tật, ít khi hoặc không cần sự hỗ trợ của giáo viên và các bạn. Trong số các nhóm kĩ năng giao tiếp của trẻ tự kỉ 5 - 6 tuổi, nhóm kĩ năng chú ý lắng nghe được đánh giá cao nhất (TB 2.51), kĩ năng giao tiếp trẻ đạt mức độ thấp nhất là 2 nhóm kĩ năng sử dụng ngôn ngữ (TB 2.11) và kĩ năng luân phiên (TB 2.00), ở các kĩ năng hiểu ngôn ngữ và kĩ năng sử dụng yếu tố phi ngôn ngữ trẻ lần lượt đạt được các mức điểm trung bình tương ứng là 2.46; 2.40. Đây cũng là cơ sở để nghiên cứu tìm những biện pháp tác động nhằm giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ tự kỉ 5 - 6 tuổi tham gia có hiệu quả vào các hoạt động giáo dục ở trường mầm non.

3.6. Nhận xét chung

Kết quả khảo sát thực trạng giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ 5 - 6 tuổi đã khái quát những nét chung nhất về công tác giáo dục hòa nhập trẻ rối loạn phổ tự kỉ học hòa nhập ở các trường mầm non tỉnh Thanh Hóa hiện nay. Thực trạng đã chỉ ra những thuận lợi cũng như khó khăn mà hầu hết các trường mầm non gặp phải. Thứ nhất, về ưu điểm: Giáo viên mầm non đã có nhận thức đầy đủ về ý nghĩa của giáo dục kĩ năng giao tiếp đối với sự phát triển sau này của trẻ, đặc biệt là mở rộng cánh cửa để trẻ hòa nhập với cộng đồng xã hội. Thứ hai, về hạn chế: Việc giáo dục hòa nhập trẻ trẻ rối loạn phổ tự kỉ nói chung và giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ nói riêng đã và đang có những khó khăn nhất định, trong đó có cả nguyên nhân xuất phát từ chủ quan lẫn khách quan, trong đó dễ nhận thấy nhất là năng lực tổ chức giáo dục hòa nhập cho trẻ trẻ rối loạn phổ tự kỉ, giáo viên mầm non thiếu các biện pháp nhằm giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ trẻ rối loạn phổ tự kỉ học hòa nhập ở các trường mầm non hiện nay. Mặt khác, kết quả đánh giá kĩ năng giao tiếp của trẻ tự kỉ cho thấy, kĩ năng giao tiếp của trẻ đang ở mức trung bình, nhiều trẻ ở mức độ yếu. Kết quả này phản ánh đúng thực trạng giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ tự kỉ ở trường mầm non hiện nay.

4. KẾT LUẬN

Giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ 5 - 6 tuổi có nhiều ý nghĩa đối với sự phát triển và khả năng hòa nhập của trẻ ở trường mầm non hiện nay. Kết quả nghiên cứu đã phản ánh rõ thực tiễn công tác giáo dục này ở các trường mầm non trên địa bàn tỉnh Thanh Hóa. Việc đánh giá thực trạng đã chỉ ra những kết quả mà các trường mầm non đã và đang cố gắng hỗ trợ trẻ rối loạn phổ tự kỉ tương tác với các bạn và mọi người xung quanh bằng các phương tiện giao tiếp khác nhau một cách chủ động và linh hoạt hơn. Bên cạnh đó chỉ ra những ưu nhược điểm và khó khăn cần được khắc phục. Kết quả nghiên cứu này sẽ là căn cứ để cán bộ quản lý và giáo viên mầm non trên địa bàn tỉnh Thanh Hóa có hiểu biết sâu hơn về công tác giáo dục hòa nhập cho trẻ tự kỉ nói chung và giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ rối loạn phổ tự kỉ 5 - 6 tuổi nói riêng. Bên cạnh đó các cơ sở giáo dục mầm non cần có kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng giúp giáo viên mầm non có kiến thức, kĩ năng và thái độ đúng đắn khi làm việc với trẻ tự kỉ, các nhà giáo dục tiếp tục nghiên cứu tìm ra các biện pháp giáo dục kĩ năng giao tiếp cho trẻ, giúp trẻ rối loạn phổ tự kỉ vượt qua những rào cản về mặt ngôn ngữ và giao tiếp khi tham gia vào các hoạt động cùng các bạn ở trường mầm non và chuẩn bị các kĩ năng cần thiết cho trẻ bước vào học hòa nhập ở bậc học tiểu học.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

[1] *Công ước Liên hợp quốc về quyền trẻ em* (1989), Thư viện pháp Luật, https://thuvienphapluat.vn/van-ban/linh-vuc-khac/Cong-uoc-cua-Lien-hop-quoc-ve-quyen-tre-em-233659.aspx.

[2] Lã Thị Bắc Lý, Bùi Thị Lâm, Hoàng Thị Nho (2015), *Giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật tuổi mầm non*, Nxb. Đại học Sư phạm Hà Nội, Hà Nội.

[3] Quốc hội nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2010), *Luật số 51/2010/QH12 của Quốc hội: Luật Người Khuyết Tật*.

[4] Nguyễn Thị Thanh (2014), *Biện pháp phát triển kỹ năng giao tiếp cho trẻ tự kỷ 3-4 tuổi*, Luận án Tiến sĩ Giáo dục học, Viện khoa học giáo dục Việt Nam.

[5] *Tuyên bố Salamana và cương lĩnh hành động về giáo dục theo nhu cầu đặc biệt* (1998), Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

[6] American Psychiatric Association (APA) (2013), *Desk Reference to the Diagnostic Criteria from DSM - 5*, American Psychiatric Publishing.

[7] Brock J., Norbury, C. F., Einav, S., & Nation, K, (2008), *Do individuals with autism process words in context? Evidence from language-mediated eye-movements*, Cognition. 108, 896-904.

[8] Chita-Tegmark M., Arunachalam, S., Nelson, C. A.,&Tager-Flusberg, H, (2015), *Eye-trackingmeasurements of language processing: Developmental differences in children at high risk for ASD*, Journal of Autism and Developmental Disorders. 45, pp.3327-3338.

[9] Eigsti I. M. et al. (2011), *Language acquisition in autism spectrum disorders: A developmental review*, Research in Autism Spectrum Disorders. 5, pp.681–691.

[10] Guillon Q., Hadjikhani, N., Baduel, S.,&Rogé, B, (2014), *Visual social attention in autism spectrum disorder: Insights from eye tracking studies*, Neuroscience and Biobehavioral Reviews. 42, 279-297.

[11] Huang Qihong (2018), *Identifying children with intellectual disability*, Hong Kong Economic Journal.

[12] Kaiser A. P. et al. (2001), *Supporting Communication in Young Children with Developmental Disabilities*, Mental Retardation and Developmental Disabilities Research Reviews, pp.143-150.

[13] Kalliopi Papoutsakia et al. (2013), *How do Children With Mild Intellectual Disabilities Perceive Loneliness?*, Europe's Journal of Psychology. 9(1).

THE STATUS OF EDUCATING COMMUNICATION SKILLS FOR 5 - 6 YEARS OLD CHILDREN WITH AUTISM SPECTRUM DISORDERS IN KINDERGARTENS, THANH HOA PROVINCE

Ho Sy Hung, Nguyen Thi Hoang Yen

ABSTRACT

The purpose of this study is to address the reality of educating communication skills for 5 - 6 years old children with autism spectrum disorder (ASD) at preschools in Thanh Hoa Province, which mentions some major contents such as: Preschool teacher's awareness

of the meaning of educating communication skills for children with ASD; Activities to educate communication skills for children with ASD; Measures that preschool teachers have applied to educate communication skills for 5 - 6 years old children with ASD; Difficulties in educating communication skills for children with ASD and assessing the level of communication skills of children with ASD. The results of this study are the basis for educators to find ways to educate communication skills for 5 - 6 years old children with ASD in preschools.

Keywords: *Inclusive education, children with ASD, communication skill, inclusive kindergarten.*

Ngày nộp bài: 5/11/2019; Ngày gửi phản biện: 22/11/2019; Ngày duyệt đăng: 30/12/2019